

ANAR A COSTURA

(Maria Lluïsa Mascaró Monjo. Primer premi *ex aequo*: categoria 6)

Jo vaig anar a costura. Es xiquets anaven a escola; ses xiquetes, a costura. No mos educaven amb igualtat. Es llibres des xiquets eren diferents. A ells els ensenyaven un poquet més, es temes, més desenrotllats. Ses xiquetes, un poc de cada cosa: economia domèstica i labors de cosir i brodar.

Jo no vaig anar mai a ses escoles de la Placeta Vella. Quan tenia tres anys, anàvem tots junts, xiquetes i xiquets: érem «cagons», i sa nostra escola era sa cambra des tio Gorra. Sense banys ni calefacció, ni pati de «recreo» ni joguets: jugàvem amb pedretes i testets. A l'hivern dúiem una «riqüela» (una caixeta de ferro, com una cistelleta, amb anseta): li posàvem brases de foc teníem es peus calentets. ¡I mos eixien uns prunyons! La mestra era Dª Maria de Balones.

Quan era més fadrineta vaig passar a sa cambra des tio Ricardo, devora es bar «As Molí». Tampoc no teníem banys ni pati per al «recreo». Però teníem una estufa de llenya que alimentàvem duguent tronquets de casa nostra.

Jugàvem per sa carretera. No passaven autos, motos ni bicicletes, soles matxos i burros pel matí i a la poqueta nit, però no coincidíem.

Ses funcions fisiològiques les fèiem pes bancal des tio Estanquer i pes voltants. Cal dir que es tio Estanquer venia amb es guiato a fer-se maleit. No volia que entràrem a sa seua propietat i molt menys quan plovia. ¡Li fèiem un patadero! No valorava que també el femàvem.

En ve al cap un succeït que va passar un dia quan estàvem en el «recreo». ¿Voleu que el conta? As costadet de casa des tio Ricardo tenia sa seua casa es tio Peña i, en front, un bancalet amb un parral. ¡Totes baix des parral! Féiem més mal que es pardalets (crec que li picàvem algun granet). El cas és que es baló mos cau dins i anem a buscar-lo.

–¡Aqueix baló! ¡Aqueix baló!

Com de jove va ser matador de porcs, tenia tota classe de faques i ganivets dins des sarró. I un dia, tot enfurit, va treure una faca ben guapa i li la va estacar an es baló com si encetara un meló d'alger.

–¡Ha, ha, ha, ha! –vàrem riure totes–. Aqueix baló és de sa seua neta.

I es tio Peña es va quedar de pedra. ¡Quina cara li faria es seu fill!, que era es qui li va comprar aquell baló a sa seua filla.

Jo duia es meu material escolar dins d'un «bolso» de fusta que tenia tres gatets blancs dibuixats damunt sa tapadora. Dins sa cartera duia es llibre *Enciclopedia Álvarez 1er, 2º y 3r grado* (això per tot s'ensenyament), una llibreta per matemàtiques i llengua (castellana), una altra per «Espíritu Nacional», s'altra per dibuixos i mapes, un quadern de cal·ligrafia, *La Doctrina Cristiana* de Ripalda i un plumier amb llapis, borrador, colors i ploma amb «palillero» per mullar sa tinta. Es banquetes tenien un puestet per posar es tinter. ¡Féiem unes tatxes i uns borrons...!

També vaig gaudir del «Plan Marshall». Es americans mos varen enviar pes xiquets i xiquetes de la postguerra llet amb pols, formatge i mantega. Aixina mos varen ajudar. Crec que també varen instal·lar bases militars. Sa mantega i es formatge eren de color groc (¿li posaven safrà?). Eren bons, però... es flam de llet... Sa llet és blanca... No sé, no sé... Per prendre aqueixa llet, havies de desfer-la amb aigua. I perquè estiguera calenteta, la calfàvem amb un perol d'alumini damunt s'estufa. Aquell perol es mascarava. No teníem aigua corrent, i clar, per beure anàvem a sa font d'Enmig, o quan

feia temporal eixien es aiguamolls pes màrgens: posàvem una fulla d'arbre per fer de fonteta, bevíem i omplíem sa porrona. Per escurar aquell perol negre de mascara varen fer tandes i anàvem a sa font. A l'hivern, s'aigua geladeta, i ses manetes es feien rogetes.

Sempre, al començar ses classes, resàvem i miràvem sa pissarra: sa data del dia i una consigna. D'aquesta me'n recorda: «El Trabajo dignifica al hombre». Per fer es «dictados», la mestra feia ús des llibres *Platero y yo* i el *Quijote*. I comentàvem aquells llibres tan preciosos.

A l'acabar es curs solíem fer teatre. L'haviem assajat aqueix any i el representàvem al cine Capitol. Es diners que trevíem eren per anar un dia a Benidorm a la platja de ses Oliveretes. Anàvem amb es camió des tio Cametes, la Paloma. ¡Tots a muntó, dins sa caixa!

Com ho tinc a sa memòria, escrit aquest relat, perquè conegueu com era es nostre dia a dia quan érem menudes, fa molt de temps.